

MILJØstyrelsen
Miljøteknologi

11. oktober 2010
san/kirst
MST-147-00061
Dep – 001-02804

GRUNDNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

Kommissionens forslag til beslutning om revision af miljømærkekriterier for tildeling af EU-miljømærket Blomsten til produktgruppen *lyskilder*.

Resume

Kommissionen har fremsendt forslag til reviderede miljømærkekriterier for produktgruppen lyskilder.

Der fastsættes kriterier for energiforbrug, det samlede indhold af farlige stoffer (herunder kviksølv) og en række relaterede kvalitetsegenskaber, f.eks. holdbarhed.

Regeringen forventer at kunne støtte forslaget.

1. Status

Kommissionen har den 23. september 2010 fremsendt ovennævnte forslag. Kriterieforslaget har hjemmel i artikel 7 og 8 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning nr. 66/2009 af 25. november 2009 om EU-miljømærket.

Forslaget skal til afstemning d. 21. oktober 2010 i Kommissionens forskriftudvalg for Blomsten.

Forskriftudvalget træffer afgørelse i sager om miljømærkekriterier efter forskriftprocedure med kontrol beskrevet i art. 5a i Rådets afgørelse 1999/468/EF, som ændret ved Rådets afgørelse 2006/512 af 17. juli 2006, jf. art. 16, stk. 2 i miljømærkeforordningen. Hvis der i komiteen er kvalificeret flertal for et forslag, udsteder Kommissionen beslutningen, efter at Parlamentet har gennemført en legalitetskontrol af forslaget. Opnås der ikke kvalificeret flertal i komiteen, forelægger Kommissionen sagen for Rådet, og underretter samtidig Europa Parlamentet. Hvis der i Rådet er kvalificeret flertal imod et forslag, skal Kommissionen behandle sagen på ny. Vedtager Rådet forslaget med kvalificeret flertal eller udtaler Rådet sig ikke inden en frist på højst to måneder, kan Kommissionen udstede beslutningen, efter at Parlamentet har gennemført en legalitetskontrol af forslaget.

2. Formål og Indhold

De foreliggende beslutningsforslag indeholder forslag til kriterier for tildeling af EU-miljømærket til virksomheder, der producerer lyskilder.

Produktgruppen omfatter alle lyskilder (med én fatning eller to fatninger) med en lysstyrke på over 60 og under 2.000 lumen, med forbindelse direkte eller indirekte (via transformere) til elnettet.

Lyskilder med én fatning er typisk kompakte lysstofrør, dvs. lavenergipærer eller diodepærer (LED-pærer). Lyskilder med to fatninger er typisk lineære lysstofrør.

Følgende typer lyskilder er *ikke* omfattet af kriterierne: Retningsbestemte lyskilder, høj intensitets udladningslamper, farvede lyskilder, lyskilder til projektorer, fotografiske lyskilder, solarium lysstofrør, systemer drevet af batterier og andre typer af lyskilder der ikke er beregnet til generelle belysningsformål.

Det er 3. generation af miljømærkekriterier for lyskilder. Siden sidste revision (2002) er antallet af licenser på europæisk plan steget fra 0 til 5, heraf er to licenser udstedt i Danmark.

Kommissionen foreslår at produktgruppens kriterier skal revideres igen efter 2 år.

Kriterierne tager især sigte på at promovere:

- produkter med lavere energiforbrug
- langtidsholdbare produkter, så ressourceforbruget, både ved fremstillingen og i produktets affaldsfase er så rige som muligt

- produkter med lavt indhold af kviksølv og lav udledning af kviksølv fra produktets brug igennem hele produktets livscyklus (herunder kviksølv udledt fra energifremstillingen)

Produktkrav

Lyskilder med én fatning [LED-pærer (diodepærer), og typiske kompakte lysstofrør (dvs. "normale" lavenergipærer)]:

Energikrav:	A-mærket (dvs. høj lysstyrke "lumen" pr. forbrugt watt)
Levetid:	15.000 timer
Kviksølvindhold:	1,5 mg

Lyskilder med to fatninger (typisk lysstofrør):

Energikrav:	A-mærket (dvs. høj lysstyrke "lumen" pr. forbrugt watt)
Levetid:	20.000 timer
Kviksølvindhold:	3,0 mg

Kvalitetskrav

Herudover stilles en række kvalitetskrav med henblik på lang levetid, f.eks. krav til antal tænd-sluk en pære skal kunne tåle, lysstyrkebevaring, farvegengivelse (Ra-værdi), og farvekonsistens (korreleret farve temperatur).

F.eks. skal en lavenergipære kunne tåle mindst 15.000 tænd/sluk cyklusser, farvegengivelsen skal for alle lyskilder være mindst 85 Ra.

Farlige stoffer og blandinger

Basiskrav. Som en konsekvens af den reviderede forordning for EU-Blomsten (nr. 66/2010) stilles der nu en række basiskrav således, at produktet ikke må tilsættes stoffer eller blandinger, der (på tidspunktet for licensudstedelse) kan klassificeres (inkl. selvklassificering) som giftige, kræftfremkaldende, mutagene eller reproduktionstoksiske i kategorierne I-III (CMR I-III), sensibiliserende eller miljøfarlige. Desuden udelukkes stoffer, der i EU's REACH lovgivnings artikel 57, defineres som *særligt problematiske stoffer* (SVHC).

Afvigelse fra ovenstående basiskrav. Kommissionen har mulighed for at indrømme afvigelser fra disse basiskrav, såfremt det teknisk set ikke er muligt, at erstatte kemiske stoffer eller blandinger. Kommissionens foreliggende forslag indrømmer ikke afvigelser til specifikke stoffer eller blandinger, men foreslår, at dele med en vægt under 10 gram ikke omfattes af kravet.

Plastdele. Plastdele må ikke have et indhold af klor over 50%. Blødgørere (typisk ftalater) må ikke være fareklassificeret mht. miljø- og sundhed, som beskrevet ovenfor. Ftalaterne, DNOP, DINP og DIDP er ikke tilladt at anvende i produktet.

Social og etisk ansvarlighed

Med henblik på at sikre fundamentale principper og rettigheder i arbejdsmiljøet, skal produktionen af miljømærkede lyskilder følge konventionerne fra ILO (der er FN's internationale arbejdsorganisation for faglige arbejdsmarkedsforhold) angående børne- og tvangsarbejde, sundhed og sikkerhed, diskrimination, disciplin, arbejdstid og frihed til at forsamle sig og foretage kollektive forhandlinger.

Emballage og forbrugerinformation

Emballagekrav stilles for at sikre et minimalt forbrug af emballage. Laminat- eller kompositplast må ikke anvendes. Pap skal bestå af minimum 80% genanvendt pap. Plast skal minimum bestå af 50% genanvendt plastmateriale.

Forbrugerinformation. Der stilles krav om information om bl.a. vedligehold, energiforbrug ved tændt lys, og en vejledning på emballagen i tilfælde af, at lyskilden (der kan indeholde kviksølv) går i stykker.

3. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

4. Nærhedsprincippet

Der er tale om en gennemførelsesforanstaltning af miljømærkeordningen. Forslaget opfylder derfor nærhedsprincippet.

5. Gældende dansk ret

Miljømærkeordningen er frivillig. Forslaget medfører derfor ingen lovgivningsmæssige konsekvenser for Danmark.

6. Konsekvenser for Danmark

Samfundsøkonomiske konsekvenser

Forslaget vurderes ikke at have økonomiske og administrative konsekvenser for stat, regioner og kommuner.

Administrative konsekvenser for erhvervslivet

Erhvervelse af miljømærket (licens) indebærer udgifter for ansøgeren, men disse udgifter forventes opvejet af de konkurrencemæssige fordele ved erhvervelse af miljømærket.

Beskyttelsesniveauet

Kommissionen redegør ikke herfor, men det vurderes, at forslaget påvirker beskyttelsesniveauet positivt i EU, da miljømærkekriterierne i henhold til forordningen skal ligge i den bedste 10-20% bedste del af markedet i EU.

7. Høring

Forslaget er ikke sendt i høring. Et rammenotat om sagen har været sendt i høring i Miljøspecialudvalget fra den 6. – 8. oktober 2010.

Der er ikke indkommet bemærkninger fra organisationerne.

8. Forhandlingssituationen

Arbejdet med revisionen af miljømærkekriterier for lyskilder har været ledet af England. Miljømærkekriterierne forventes vedtaget i forskriftudvalget. Overordnet set er der enighed om, at ændringerne medfører en stramning i forhold til de gældende miljømærkekriterier.

Der har været enighed om at opstille skrappe energikrav (energiklasse A).

Det har særligt været diskuteret om miljømærkede lyskilder må indeholde kviksølv, eller det kun skulle være muligt at miljømærke f.eks. lysdiodepærer (LED-pærer). Forhandlingen har vist, at den kommercielle udbredelse af LED-pærer endnu ikke er stor og, at lavenergipærer fortsat vil dominere markedet. Forventningen er dog, at LED-pærer vil overtage en større del af markedet, og Kommissionen foreslår også kun en levetid på 2 år før kriterierne skal revideres.

Kommissionens forslag til miljømærkekriterier på maksimalt 1,5 mg kviksølv skal sættes i forhold til det krav, der er i EU's RoHS direktiv (om begrænsning af anvendelse af visse farlige stoffer i elektrisk og elektronisk udstyr). RoHS har en grænse på 5 mg kviksølv. Pr. 1/1 2012 sættes grænsen til 3,5 mg kviksølv, og pr. 1/1 2012 sættes lovkravet til 2,5 mg kviksølv per energisparepærer.

Kommissionen foreslår, at miljømærkeforordningens basiskrav til anvendte kemikalier ikke gælder dele under 10 gram. Forslag er kommet så sent, at det ikke har været diskuteret.

Kvalitetskrav er vigtige i forhold til accepten af lavenergipærer som erstatning for glødepærer, samt for at sikre at der er tale om en reel miljøgevinst. Der er opstillet krav, der sikrer lang levetid, god kvalitet i form af konstant lys- og farveudsendelse. De foreslåede kriterier sikrer en kvalitet som er bedre end gennemsnittet.

Det har været diskuteret, hvorvidt indholdet af kviksølv skulle hænge sammen med lysstyrken, således at lyskilder med større lysstyrke (f.eks. 11 watt og derover) skulle tillades et større kviksølvindhold. Denne sammenhæng er ikke en del af Kommissionens forslag.

Forslaget opstiller kriterier for sociale og etiske forhold i produktionen af miljømærkede lyskilder i henhold til SA8000 standarden. Blomstens reviderede forordning, der trådte i kraft 20. feb. 2010, kan opstille sådanne kriterier, hvis det er relevant for produktområdet.

9. Dansk holdning

Regeringen er overordnet enig i forslaget, og forventer at kunne stemme for.

Danmark har i arbejdsgruppen forhandlinger lagt vægt på at opnå krav om så lavt indhold af kviksølv som muligt, uden at kvaliteten og levetid forringes for produktet. For lyskilder med én fatning, vil Danmark derfor kunne acceptere et indhold af kviksølv på ikke over 2 mg for lyskilder, evt. med en opdeling, så lyskilder med høj lysstyrke indeholder maksimalt 2 mg, mens lyskilder med lavere lysstyrke maksimalt må indeholde 1,5 mg kviksølv.

Kommissionen har valgt ikke at indrømme afvigelser på specifikke kemikalier, men har valgt at undtage dele under 10 gram fra Blomstens basiskrav til kemikalier. Danmark lægger vægt på at denne undtagelse fjernes, og vil arbejde for at den fjernes. I stedet bør det erstattes med samme formkrav som i EU's RoHS direktiv, dvs., at krav der udelukker miljø- og sundhedsfareklassificerede kemikalier stilles på et 0,1% niveau til homogene dele i et produkt

Regeringen lægger vægt på, at fastholde kriteriernes gyldighed til 2 år. En rimelig kort gyldighedsperiode for kriterierne gør det muligt for myndighederne at få undersøgt mulighederne for at erstatte kviksølvholdige lavenergikilder ved næste revision, og derved opfange den betydelige udvikling, der sker inden for LED-pærerne.

Regeringen lægger vægt på, at det foreslåede krav om overholdelse af FN's ILO konventioner angående arbejdsmarkedsforhold fastholdes. Opmærksomheden mod sådanne kriterier er stigende i frivillige værktøjer, og det er vigtigt at EU's miljømærke følger med.

10. Tidligere forelæggelser for Folketinget

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketinget.